

GELUID IN DE OMGEVINGSWET

Infoblad voor gemeenten

OPSTELLER

Organisatie : Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Afdeling : Specialisme & Advies
Team : Geluid, lucht(kwaliteit) en licht(hinder)
Adviseur : ing. R.J. Moerkerken
Telefoon : Klik en typ Telefoonnummer
E-mail : Klik en typ E-mailadres

Adres : Postbus 2095
1620 EB HOORN
Bezoekadres : Dampten 2
1624 NR HOORN

VERSIE

definitief

DATUM

20 september 2021

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
2	HOOFDLIJNEN	5
2.1	Wat betekenen de veranderingen voor gemeenten.....	6
3	OMGEVINGSVISIE EN OMGEVINGSPLAN.....	7
3.1	Wat betekenen de omgevingsvisie en het omgevingsplan voor gemeenten	8
3.2	Wat kan de Omgevingsdienst voor gemeenten betekenen.....	8
4	DE BRUIDSSCHAT	9
4.1	Wat betekent de bruidsschat voor gemeenten	9
4.2	Wat kan de Omgevingsdienst voor gemeenten betekenen.....	10
5	GEZONEERDE INDUSTRIETERREINEN	11
5.1	Wat betekent de aanpassing van geluidgezoneerde industrieterreinen voor gemeenten	12
6	BASISGELUIDEMISSIE GEMEENTELIJKE WEGEN.....	13
6.1	Wat betekent de invoer van een BGE voor gemeenten	14
6.2	Wat kan de Omgevingsdienst voor gemeenten betekenen.....	15
7	SANERING WEGVERKEERSLAWAAI.....	16
7.1	Wat betekent de wijziging voor saneringen voor gemeenten	16
8	DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET	17
8.1	Wat betekent het DSO en de CVGG voor gemeenten	18

1 INLEIDING

Binnenkort treedt de Omgevingswet in werking. Een van de onderdelen van die nieuwe wet is het zogenaamde 'aanvullingsspoor geluid'. Geluid(hinder) beïnvloedt direct de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en ook de gezondheid van mensen nadelig. De Omgevingswet besteedt dan ook uitgebreid en integraal aandacht aan dit onderwerp.

Reeds in 2002 is de geluidregelgeving geheel herzien. In de jaren daarna is dit verder uitgewerkt onder de naam SWUNG (Samen werken aan de uitvoering van nieuw geluidbeleid). Op 1 juli 2012 is het eerste onderdeel ingevoerd: een nieuwe systematiek voor geluidproductieplafonds voor Rijksinfrastructuur (rijkswegen en spoorlijnen).

Parallel daaraan is onder de naam SWUNG-2 gewerkt aan de vernieuwing van de geluidssystematiek voor decentrale infrastructuur (Provinciale- en gemeentewegen) en (gezoneerde) industrieterreinen. Er komen ook nieuwe regels voor de bouw van geluidgevoelige objecten nabij wegen, spoorwegen en industrieterreinen.

Deze regels zijn uitgewerkt in de Aanvullingswet geluid, het Aanvullingsbesluit geluid en de Aanvullingsregeling geluid en maken deel uit van de lopende beleidsontwikkelingen op de genoemde onderwerpen. Deze aanvullingswetgeving gaat op in de Omgevingswet op het moment dat deze in werking treedt.

Er gaat veel veranderen met betrekking tot het aspect geluid. Gemeenten krijgen een aantal (nieuwe) verplichtingen voor hun kiezen, maar tegelijkertijd veel beoordelingsvrijheid om geluid 'passend' te regelen binnen hun gemeente.

Met dit infoblad wil de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord u nader informeren over alle veranderingen binnen het thema geluid.

Indien u meer informatie wenst, over het thema geluid in de Omgevingswet in z'n algemeenheid of meer specifiek over een bepaald onderwerp - zoals bijvoorbeeld de basiskaart geluidemissie voor gemeentelijk wegverkeer- dan kunt u altijd via de mail of telefonisch contact opnemen met één van de onderstaande contactpersonen:

- Corien de Jongh
- Rikkert van Vliet
- Rob Moerkerken

Telefoon: 088 102 1300

E-mail: postbus@odnhn.nl

N.b.:

Dit infoblad is samengesteld op basis van de op het moment van schrijven van toepassing zijnde Wet- en regelgeving en stand van zaken:

- Omgevingswet, Stb.2016, 156 van 23 maart 2016;
- Aanvullingswet geluid, Stb.2020, 83 van 19 februari 2020;
- Aanvullingsbesluit geluid, Stb.2020, 557 van 9 december 2020;
- Aanvullingsregeling geluid, Str.2021, 15868 van 19 maart 2021.

2 HOOFDLIJNEN

De belangrijkste veranderingen inzake geluid binnen de Omgevingswet (Ow) hebben betrekking op de volgende twee onderdelen:

De landelijke geluidnormen (zoals deze nu zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer) vervallen straks voor de meeste milieubelastende activiteiten. De bescherming van geluidgevoelige gebouwen tegen geluid van bedrijven is niet meer opgenomen in de algemene rijksregels. Die geluidnormen moeten de gemeenten zelf vaststellen en opnemen in het door hun op te stellen Omgevingsplan. Instructieregels daarvoor treft u in het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dit biedt meer ruimte voor lokale gebiedsgerichte bescherming van de burgers en bovendien meer maatwerkmogelijkheden voor bedrijven;

Geluidonderwerpen die nu nog voornamelijk in de Wet geluidhinder zijn geregeld, zoals geluid vanwege gezoneerde industrieterreinen en van weg- en railverkeer, worden op een nieuwe manier gereguleerd.

Het aanvullingsspoor geluid vult het nieuwe stelsel van omgevingsrecht aan. Doel van dit aanvullingsspoor is het voorkomen van de onbeheerste groei van geluidbelasting op geluidgevoelige gebouwen (zoals woningen). De nieuwe instrumenten daarvoor zijn:

- Geluidproductieplafonds voor (gezoneerde)industrieterreinen;
- Geluidproductieplafonds voor provinciale wegen;
- Geluidproductieplafonds voor spoorwegen;
- Basisgeluidemissie voor gemeentelijke en waterschapswegen.

Het aanvullingsspoor geluid bestaat uit de Aanvullingswet geluid, het Aanvullingsbesluit geluid en de Aanvullingsregeling geluid. Deze drie documenten zijn inmiddels gepubliceerd en opgenomen in het stelsel van de Omgevingswet.

In de Aanvullingswet geluid is het normenkader opgenomen en worden de systemen van de geluidproductieplafonds (GPP's) en de basisgeluidemissie (BGE) mogelijk gemaakt. De aanvullingswet regelt de invoering van de regelgeving voor geluid afkomstig van infrastructuur (wegen en spoorwegen), industrieterreinen en voor decentrale wegen, lokale spoorwegen en industrieterreinen. Daarmee wordt het systeem effectiever en transparanter.

In het Aanvullingsbesluit geluid zijn de systemen nader uitgewerkt en is de geluidsanering van hoge geluidbelastingen (weg- en railverkeer) beschreven.

In de Aanvullingsregeling geluid zijn allerlei technische en praktische onderdelen van het stelsel ingevuld, zoals de geheel gewijzigde meet- en rekenvoorschriften.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), het digitale loket waar overheden, initiatiefnemers en belanghebbenden kunnen zien wat is toegestaan in de fysieke leefomgeving, biedt ondersteuning aan de uitvoering van de Omgevingswet. Onderdeel van het DSO is de Centrale Voorziening Geluid Gegevens (CVGG). Hierin komen de geluidgegevens voor de beheersing van het geluid. Daarbij gaat het om geluid(bron)gegevens van:

alle (gezoneerde) industrieterreinen, wegen en spoorwegen
geluidgegevens van luchtvaart, windturbines en schietterreinen (in later stadium)

De CVGG bevat ook geluidproductieplafonds van:

- gezoneerde industrieterreinen,
- de rijks- en provinciale wegen en van de spoorlijnen
- de basisgeluidemissiegegevens van de gemeentelijke wegen.

Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de Wet geluidhinder en de daarbij behorende besluiten ingetrokken. Wel is nog sprake van overgangsrecht zoals beschreven in het Aanvullingsbesluit geluid.

2.1 Wat betekenen de veranderingen voor gemeenten

Het overgangsrecht is uitsluitend bedoeld voor nog lopende procedures. De Aanvullingswet geluid kent een aantal nieuwe instrumenten waaraan gemeenten al spoedig na het van kracht worden van de Omgevingswet invulling moeten geven.

Gemeenten wordt aanbevolen hierop te anticiperen in de vorm van:

- het verzamelen van gegevens die straks nodig zijn voor het voldoen aan de nieuwe wetgeving en die tevens moeten worden opgenomen in de CVGG,
- het actualiseren en geschikt maken voor de nieuwe regelgeving van de gezoneerde industrieterreinen,
- het verzamelen van verkeersintensiteiten van alle relevante gemeentelijke wegen inclusief wettelijke wegvaksnelheden en type wegdek.

3 OMGEVINGSVISIE EN OMGEVINGSPLAN

De Omgevingswet vereist dat elke gemeente een eigen visie heeft over het aspect geluid in de fysieke leefomgeving, over geluid in relatie tot gezondheid en/of over lokaal of gebiedsgericht geluid.

In een omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving (lees: het hele grondgebied van de gemeente) voor de lange termijn vast.

De visie bevat daarnaast regels ten aanzien van de fysieke leefomgeving. Deze regels komen in het gemeentelijke Omgevingsplan dat daarmee invulling geeft aan de maatschappelijke opgaven uit de omgevingsvisie.

De gemeente kan voor ieder gebied bepalen welke activiteiten zij wel of niet toestaat, bijvoorbeeld wonen, recreatie of bedrijvigheid. Dat hoeft niet altijd heel specifiek. Ook een algemene beschrijving met randvoorwaarden voor een bepaald gebied volstaat. Ook geeft de gemeente aan welke regels zij aan de activiteiten stelt.

De gemeente zorgt dat het pakket aan regels in het omgevingsplan leidt tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Bij het stellen van regels houdt de gemeente rekening met alle betrokken belangen. Zij heeft ruimte om naar eigen inzicht afwegingen te maken. Binnen deze afwegingsruimte kan de gemeente specifieke regels stellen voor verschillende delen van het grondgebied. Ook kan de gemeente functies of kenmerken van locaties of gebieden aanwijzen. Aan deze aanwijzing kan men regels verbinden voor het gebruik van die plaats of dat gebied.

Het omgevingsplan vervangt het geldende bestemmingsplan en de beheersverordening uit de Wet ruimtelijke ordening.

Uiteraard kan de Omgevingsdienst de gemeente ondersteunen bij het opstellen van een Omgevingsvisie en het opstellen van een Omgevingsplan.

3.1 Wat betekenen de omgevingsvisie en het omgevingsplan voor gemeenten

Onder de Omgevingswet krijgen gemeenten veel beoordelingsvrijheid om geluid 'passend' te regelen binnen hun gemeente. Deze gemeentelijke geluidnormen moeten in het Omgevingsplan worden opgenomen. Hiervoor zijn instructieregels opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Voor het beheersen van geluid hebben gemeenten als gezegd veel afwegingsruimte. Men kan kiezen voor toepassing van één standaardwaarde voor het gehele grondgebied, of men kiest voor een meer gebiedsgerichte benadering. Bijvoorbeeld in bepaalde gebieden meer geluid toestaan, zoals op bedrijventerreinen en in centrumgebieden, en gebieden aanwijzen waar men juist minder geluid wil toestaan, zoals in woonwijken, landelijke gebieden en natuurgebieden.

De gemeente kan de geluidsregels direct opnemen in het Omgevingsplan, maar kan dit ook regelen in een beleidsregel (gebiedsgerichte geluidbelasting) waarnaar verwezen wordt in het Omgevingsplan. Het is aan de gemeente om de geluidnormen zodanig vast te stellen dat daarmee voldaan wordt aan de Omgevingsvisie.

3.2 Wat kan de Omgevingsdienst voor gemeenten betekenen

Vanuit de verschillende expertises en met een ruime praktijkervaring heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord een scherp beeld van de opgaven, aandachtspunten en kansen voor het eigen werkgebied op het gebied van milieu en duurzaamheid.

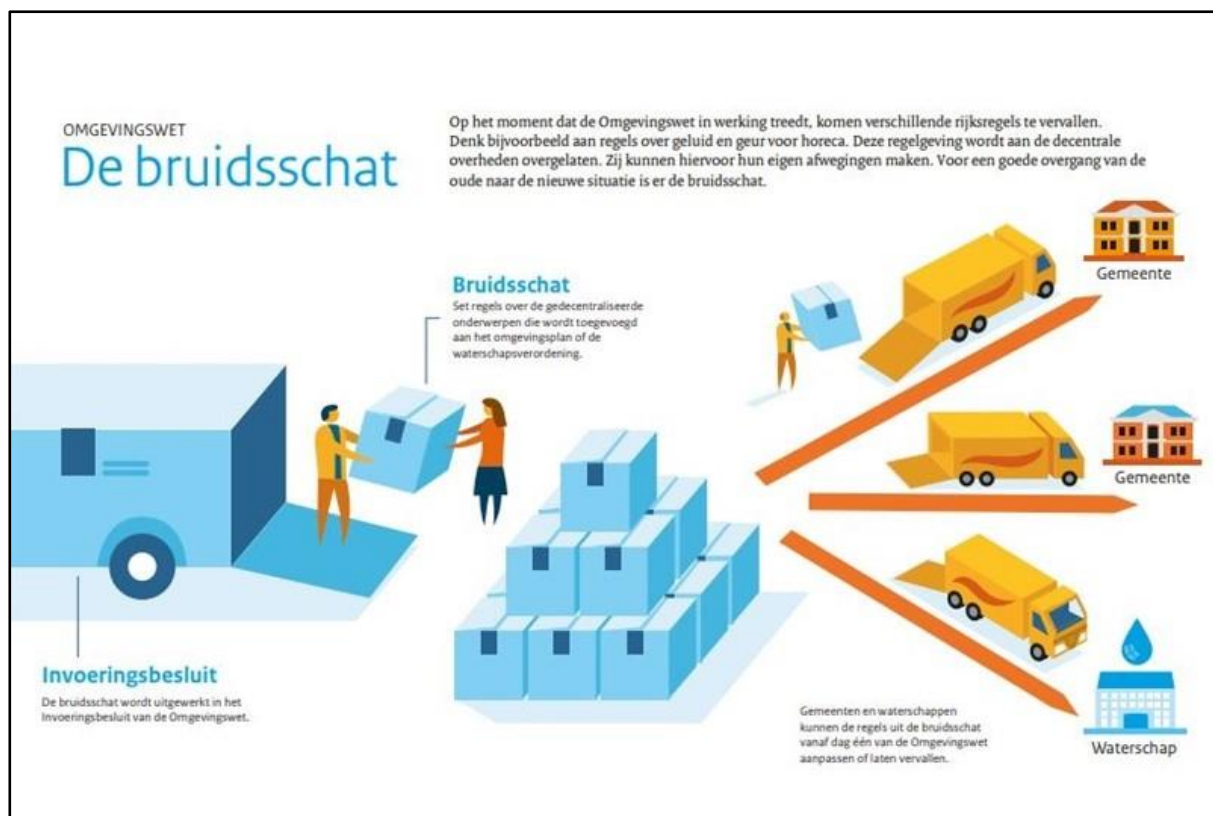
De Omgevingsdienst kan in het transitieproces dan ook inhoudelijk helpen bij tijdrovende klussen als :

- Het maken van een omgevingsanalyse;
- Het adviseren over haalbare doelen en realistische ambities;
- Het adviseren over de inhoud van en/of het meeschrijven aan de Omgevingsvisie of het Omgevingsplan.

Op welke wijze de Omgevingsdienst een bijdrage levert, is afhankelijk van wat de gemeente met de Omgevingsvisie of het Omgevingsplan wil bereiken.

4 DE BRUIDSSCHAT

Geluid is vooral een lokaal vraagstuk. Onder de Omgevingswet verhuizen veel geluidregels van het Rijk naar de gemeente. Het gaat om de regels waarvan vooral de locatie bepaalt welke regel passend is. Denk bijvoorbeeld aan een horecaconcentratiegebied, een landelijke omgeving, een regionaal crossterrein of een evenemententerrein. Gemeenten krijgen de bevoegdheid om eigen geluidregels te stellen. De regels die zich vooral lenen om lokaal gesteld te worden, zijn opgenomen in de bruidsschat.

De echte schat is niet de bruidsschat zelf, maar de ruimte om zelf passende lokale regels op te stellen.

De bruidsschat bestaat uit de huidige rijksregels die van rechtswege onderdeel worden van het 'tijdelijke' Omgevingsplan van de gemeente. Het is aan de gemeente om, uiterlijk voor 2029, de regels definitief over te nemen in het Omgevingsplan. De gemeente mag de bruidsschatregels overnemen, wijzigen of laten vervallen. Geluid kan hierdoor lokaal worden geregeld, voor het hele gemeentelijke grondgebied of juist op maat voor een specifieke locatie.

De bruidsschat is onderdeel van de bestuurlijke afwegingsruimte van de Omgevingswet en is dus onder andere afhankelijk van de visie, doelstellingen en ambities van de gemeente en van maatschappelijke vraagstukken die eventueel op een locatie spelen. De bruidsschat geluid is bij uitstek lokaal maatwerk.

De Omgevingsdienst met al haar expertise, gebiedskennis en ervaring bij het analyseren en verwerken van de bruidsschat, kan gemeenten ondersteunen bij de veranderopgave. Belangrijk is om ook de regio bij de analyse te betrekken. Geluid stopt immers niet bij de grenzen van een gemeente. Samenwerken met de Omgevingsdienst voorkomt bovendien dubbel werk.

4.1 Wat betekent de bruidsschat voor gemeenten

Vanaf het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen gemeenten naar eigen inzicht keuzes maken hoe om te gaan met de onderwerpen die de bruidsschat reguleren. De

gemeenten kunnen ervoor kiezen om regels over te nemen, te schrappen, nader te specificeren of beter af te stemmen op de lokale situatie.

Wanneer een gemeente geen keuzes maakt en de bruidsschat dus niet omzet, dan is het in de eerste plaats de vraag of zij in staat is geweest de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet (het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving) optimaal te benutten. De bruidsschatregels komen echter niet te vervallen. Uiteindelijk (uiterlijk in 2029) vervalt het tijdelijke deel van het Omgevingsplan en heeft iedere gemeente een Omgevingsplan nieuwe stijl.

4.2 Wat kan de Omgevingsdienst voor gemeenten betekenen

De Omgevingsdienst kan adviseren en motiveren welke regels uit de bruidsschat belangrijk zijn voor de lokale doelstellingen en omstandigheden. De dienst heeft kennis van de veranderingen en weet hoe de gemeenten daarmee kunnen omgaan bij het opstellen van een nieuw Omgevingsplan.

Daarnaast kan de Omgevingsdienst gemeenten ondersteunen bij het transitieproces van het tijdelijke deel van het Omgevingsplan naar een nieuw Omgevingsplan. Vragen als: hoe is het nu geregeld, wat verandert er, welke regels staan er in de bruidsschat, nemen we die over of niet en welke ruimte voor bestuurlijke afweging is er, kunnen door de Omgevingsdienst worden beantwoord.

5 GEZONEERDE INDUSTRIETERREINEN

Veel gemeenten binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord beschikken over industrieterreinen die zijn gezoneerd op basis van hoofdstuk V van de Wet geluidhinder. Op deze industrieterreinen zijn zogenaamde 'grote lawaaimakers' gevestigd of kunnen daar volgens het bestemmingsplan gevestigd worden.

Voor de gezoneerde industrieterreinen is een geluidzone, de 50 dB(A) geluidcontour, rondom het industrieterrein opgenomen. De omhullende geluidzone heeft als doel om een ruimtelijke scheiding aan te brengen tussen de omliggende geluidgevoelige gebouwen en de bedrijvigheid op dat industrieterrein. Woningbouw binnen de zone is alleen mogelijk onder strikte voorwaarden. De beschikbare geluidruimte binnen de grenzen van het industrieterrein wordt gezamenlijk gevuld door de reeds aanwezige en nog te vestigen bedrijven op dat terrein.

Om te voorkomen dat de geluidzone wordt overschreden moeten bedrijven doorgaans bij de melding of vergunningaanvraag, voor een uitbreiding en/of wijziging binnen hun inrichting, aantonen dat dit past binnen de beschikbare geluidruimte. Van gezoneerde industrieterreinen wordt een geluidboekhouding bijgehouden, het zogenaamde zonebeheer. Binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord gaat het om ruim dertig gezoneerde industrieterreinen.

In de nieuwe Omgevingswet verandert de systematiek van de geluidzones voor deze industrieterreinen. De basis blijft echter hetzelfde; een ruimtelijke scheiding tussen bedrijvigheid op dat industrieterrein en de omliggende geluidgevoelige gebouwen. Ook de geluidruimte van het gezoneerde industrieterrein moet nog steeds worden beheerd. Wel dienen de gemeenten voor alle gezoneerde industrieterreinen de huidige geluidzones om te zetten naar de systematiek van de geluid productie plafonds (GPP's), en wel in de vorm van referentiepunten gelegen rondom het industrieterrein.

De afstand van de GPP's ten opzichte van de grens van het gezoneerde industrieterrein is afhankelijk van de oppervlakte van het industrieterrein en wordt bepaald volgens een formule. De minimale en maximale afstand bedraagt respectievelijk 50 en 500 meter. Ook de onderlinge afstand tussen de GPP-posities wordt bepaald volgens een formule. Deze GPP's moeten worden bewaakt; het nieuwe zonebeheer.

Net als voor weg- en railverkeer- en luchtvaartlawaai, wordt ook voor industrielawaai de dosismaat L_{den} ingevoerd (L_{den} = gemiddelde geluidniveau over de dag, d=day, e= evening, n=night). Deze L_{den} is een jaargemiddelde geluidbelasting, terwijl de huidige L_{etmaal} van het gezoneerde industrieterrein is gebaseerd op de maximaal vergunde bedrijfscapaciteit van de bedrijven. De L_{den} doet meer recht aan de feitelijke geluidemissie van het gehele industrieterrein. Om te voorkomen dat met het invoeren van de L_{den} de geluidemissie in de nacht toeneemt, wordt ook een grenswaarde gesteld voor de nachtperiode, de dosismaat L_{night} .

Bij het vaststellen van een Omgevingsplan waarin een gezoneerd industrieterrein is gelegen, is het verplicht om:

- De bestaande geluidzone om te zetten in GPP-posities;
- De waarde van de GPP's vast te stellen op basis van (een zoveel mogelijk) gevulde 50 dB(A)- L_{den} geluidcontour;
- Een aandachtsgebied rondom het industrieterrein vast te stellen op basis van deze berekende waarde. Dit aandachtsgebied moet worden opgenomen in het Omgevingsplan.

Vooraf bij de eerste twee punten heeft de gemeente een aantal keuzes. Er is een zekere flexibiliteit in het kiezen van de GPP-posities. Denk aan de manier waarop u de huidige geluidruimte van de industriezone opvult om de GPP-waarde te bepalen. Houd hierbij voldoende rekening met de kleinere bedrijven op het industrieterrein. Andere aandachtspunten zijn het aanpassen van het zonebeheersplan en/of het geluidreductieplan indien van toepassing.

Houd ook rekening met gezoneerde industrieterreinen aan de rand van gemeenten. Het kan namelijk voorkomen dat aandachtsgebieden van industrieterreinen uit een buurgemeente in de eigen omgevingsplannen moeten worden opgenomen en andersom.

5.1 Wat betekent de aanpassing van geluidgezoneerde industrieterreinen voor gemeenten

Het is nog niet exact bekend wanneer de gezoneerde industrieterreinen uiterlijk moeten zijn omgezet naar de nieuwe systematiek. Een koninklijk besluit daarover volgt nog, maar in ieder geval voordat voor het industrieterrein een Omgevingsplan wordt opgesteld. Wanneer de gemeente bijvoorbeeld van plan is om voor het gezoneerde industrieterrein in zeg 2025, een Omgevingsplan vast te stellen, dan is het van belang om ruim voor die tijd te beginnen met het omzetten van de huidige geluidzone naar de GPP-systematiek. Bedenk dat tijdens dit proces verschillende keuzes moeten worden gemaakt die ervoor zorgen dat het uiteindelijke resultaat openstaat voor bezwaar en beroep.

Het omzetten van de huidige geluidzone naar de nieuwe GPP-systematiek is eenvoudiger wanneer het beheer van geluidzone nu al up to date is.

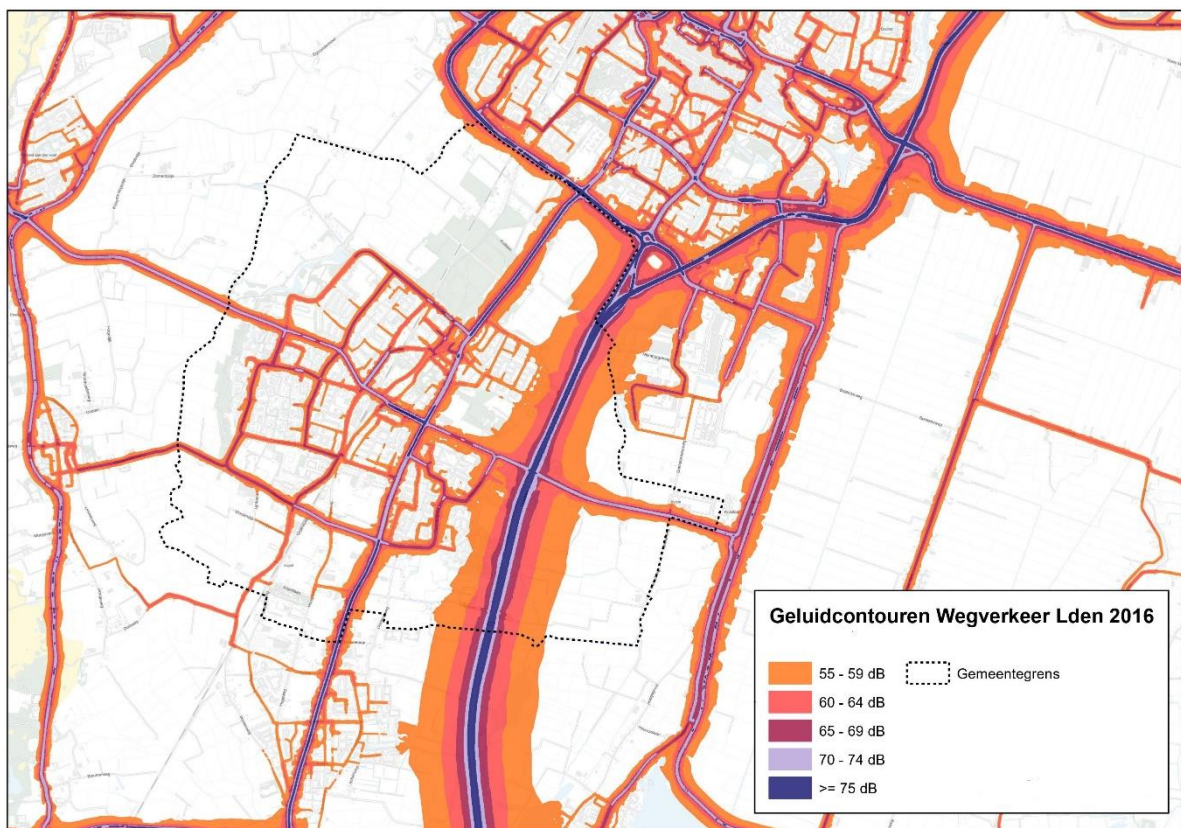
De Omgevingsdienst voert reeds voor veel gezoneerde industrieterreinen het zonebeheer uit en actualiseert de gegevens. Rekening houdend met milieuprocedures, aanvragen of meldingen op de industrieterreinen.

6 BASISGELUIDEMISSION GEMEENTELIJKE WEGEN

Binnen de Omgevingswet moeten gemeenten en waterschappen de geluidemissie van hun wegen monitoren. Om te bepalen of de geluidemissie stijgt, moet eerst de zogenaamde basisgeluidemissie worden vastgesteld. De basisgeluidemissie (BGE) is het door wegverkeer geproduceerde geluidniveau per weg in een bepaald basisjaar.

Op 1 juli 2023 moeten de BGE's van gemeente- en waterschapswegen met 4.500 of meer motorvoertuigen per etmaal beschikbaar zijn. Voor de minder drukke wegen (vanaf 1.000 mvt/etmaal) moeten de gegevens in 2026 beschikbaar zijn. Het opstellen van een BGE geldt voor alle wegen.

Na de eerste vaststelling van de basisgeluidemissie moeten gemeenten de ontwikkeling van het geluidniveau elke vijf jaar monitoren om te bepalen of er maatregelen nodig zijn om een eventuele toename van geluidemissie terug te dringen.

De basisgeluidemissie is de geluidssituatie in 2022, het jaar van inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De basisgeluidemissie wordt gefaseerd bepaald. Voor wegen met een verkeersintensiteit van meer dan 4.500 mvt/etmaal geldt 2022 als basisjaar. Voor wegen met een intensiteit tussen 1.000 en 4.500 mvt/etmaal mag de basisgeluidemissie later worden bepaald, met uiterlijk 2026 als basisjaar. Het basisjaar kan indien gewenst worden vervroegd.

Actuele telgegevens in combinatie met een verkeersmodel zijn essentieel voor de BGE. Vooral bij wegen met weinig verkeer is dat een relatief grote inspanning omdat verkeersmodellen met name voor situaties met lage verkeersintensiteiten minder betrouwbaar zijn. Dat kan ertoe leiden dat andere relatief kostbare methoden, zoals tellingsystemen, ingezet moeten worden. Omdat bij wegen met weinig verkeer (minder dan 4.500 motorvoertuigen per etmaal) de geluidproblematiek over het algemeen niet groot is, mag hier de intensiteit worden geschat.

Een andere manier om de verkeersintensiteiten voor de BGE helder te krijgen, is mogelijk het gebruik van een landdekkend model. In opdracht van het ministerie onderzoekt het RIVM of een dergelijk model tot de mogelijkheden behoort. Of het er ook daadwerkelijk komt, is nu dus nog niet bekend.

Agglomeratiegemeenten moeten in het kader van de EU-richtlijn omgevingslawaaï voor 1 juli 2027 een geluidbelastingkaart vervaardigen. De gegevens die daarvoor gebruikt worden kunnen ook worden gehanteerd voor de monitoring van het geluid van gemeentewegen. De keuze van het jaar 2026 als basisjaar voor de basisgeluidemissie sluit hierbij aan.

Aan de hand van de resultaten van de vijfjaarlijkse monitoring moeten gemeenten vaststellen of de actuele geluidemissie hoger is dan de basisgeluidemissie. Bij een overschrijding van de basisgeluidemissie met meer dan 1,5 dB (Komt overeen met circa 40% toename van de verkeersintensiteit) moet de gemeente:

- Verantwoording afleggen voor de groei van de geluidemissie. De frequentie van de verslaglegging kan gekoppeld worden aan het vijfjaarlijkse actieplan dat (voor zover van toepassing) is vereist op grond van de richtlijn omgevingslawaaï;
- De gevolgen voor geluidgevoelige gebouwen in het betreffende geluidaandachtsgebied te onderzoeken;
 - o Als ook op geluidgevoelige gebouwen sprake is van een toename van het geluid van meer dan 1,5 dB, dient de gemeente te overwegen of zij voor die gebouwen geluidbeperkende maatregelen of geluidwerende maatregelen treft. Hierbij beschikt de gemeente over een ruime bestuurlijke afwegingsruimte.
 - o Als het met meer dan 1,5 dB toegenomen geluid op een geluidgevoelig gebouw echter leidt tot een overschrijding van de grenswaarde op dat gebouw en die overschrijding niet ongedaan wordt gemaakt met geluidbeperkende maatregelen, dan is de gemeente verplicht te onderzoeken of ook de binnenwaarde wordt overschreden. Zo ja, dan moeten geluidwerende maatregelen worden getroffen om alsnog aan die binnenwaarde te voldoen.

Voor wegen kan de gemeente vaak eigenhandig maatregelen treffen. Als die maatregelen zouden leiden tot een andere verkeersafwikkeling op hun wegen, is afstemming nodig met buurgemeenten en met andere wegbeheerders.

6.1 Wat betekent de invoer van een BGE voor gemeenten

De BGE bestaat uit een verzameling van gegevens zoals etmaalintensiteiten, voertuigverdelingen, maximumsnelheden en wegdekverhardingen. Het verzamelen van deze gegevens kost tijd en vergt een investering. Maar wel een belangrijke investering. De gegevens vormen namelijk ook de basis van omgevingsvisies en omgevingsplannen.

De BGE wordt opgenomen in het CVGG. Dit betekent dat de BGE het uitgangspunt wordt voor alle akoestische onderzoeken in de regio. Het is dus van belang dat de BGE zo correct mogelijk is. Gemeenten kunnen hiervoor een andere partij autoriseren. Echter, de bronhouder (gemeente) blijft verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens en het op tijd aanleveren ervan.

Voor het verkrijgen van een BGE is een goede dataset essentieel. Om de vijf jaar worden de gegevens afgezet tegen het referentiejaar 2022. Het is dan ook van belang dat de eerste vaststelling plaatsvindt op een zo goed mogelijk gevuld verkeersmodel.

Als bij de vaststelling van de BGE de verkeersintensiteiten bijvoorbeeld te laag worden ingeschat, is er bij de relatief rustige wegen na vijf jaar al snel sprake van een 40% verkeerstoename. Na het vaststellen van de geluidproductieplafonds voor de rijkswegen liep Rijkswaterstaat ook al snel tegen dit probleem aan.

Om de verkeersmodellen goed te kalibreren wordt geadviseerd veel langdurige verkeersstellingen te laten uitvoeren, immers de basisgegevens moeten voldoende betrouwbaar zijn.

Meer nog dan onder de huidige wetgeving is bij de nieuwe systematiek een betrouwbaar, degelijk en actueel verkeersmodel erg belangrijk. Nog beter is het als een dergelijk verkeersmodel regionaal van opzet is. Het verkeer houdt immers niet op bij de gemeentegrenzen. Wijzigingen aan de verkeersstructuur in de ene gemeente kunnen van invloed zijn op de verkeersintensiteit in een andere gemeente.

De eerder genoemde dataset die gemeenten moeten hebben is een database met daarin de van toepassing zijnde wettelijke snelheden op de gemeentelijke wegen en welk type wegdekverharding is toegepast.

6.2 Wat kan de Omgevingsdienst voor gemeenten betekenen

Elke vijf jaar vervaardigt de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord in het kader van de EU-richtlijn omgevingslawaai de geluidkaarten van de gemeenten in de agglomeratie Alkmaar. Dat leverde de Omgevingsdienst een schat aan ervaring op wat betreft dataverzameling, opstellen van rekenmodellen en het (digitaal) vervaardigen van geluidkaarten. De OD NHN kan de gemeenten professioneel ondersteunen bij de voorbereiding op de nieuwe situatie. Wij kunnen naast de gemeente in de agglomeratie Alkmaar ook andere gemeenten helpen bij het verzamelen van de noodzakelijke data en het vervaardigen van de BGE.

7 SANERING WEGVERKEERSLAWAAI

Al sinds de negentiger jaren is de overheid bezig met de geluidsanering van woningen die voor 1986 zijn gebouwd en vanwege wegverkeerslawaaai een te hoge geluidbelasting op de gevel ondervinden.

Via de Omgevingsdienst hebben veel gemeenten subsidie aangevraagd om dergelijke woningen (voorheen A-lijst, B-lijst en eindmeldingslijst) te saneren. Deze projecten blijven doorlopen onder de huidige wetgeving. Ook de geluidsanering van de woningen langs spoorwegen en rijkswegen blijft onder de huidige wetgeving uitgevoerd worden. De provincie wordt echter bevoegd gezag voor de woningen met een maatgevende geluidbelasting veroorzaakt door een provinciale weg.

Nieuwe saneringslijsten opstellen

De Omgevingswet vereist dat gemeenten en de provincie nieuwe saneringslijsten opstellen van geluidgevoelige bestemmingen langs de infrastructuur van de gemeente, het waterschap en de provincie. Het grote verschil met de huidige systematiek is dat nu *alle* panden langs *alle* wegen worden bekeken, dus ook de panden gebouwd na 1986. Nieuw is dat alleen de geluidgevoelige bestemmingen met een geluidbelasting van meer dan 70 dB subsidie voor geluidsanering kunnen ontvangen. Voor woningen langs een provinciale weg buiten de bebouwde kom wordt de saneringswaarde 65 dB en hoger. De gemeenten en provincie zijn zelf verantwoordelijk voor het opstellen van deze (verplichte) saneringslijsten. Ook hier vormen de gegevens van de BGE en GPP's de basis. Het is nog niet bekend wanneer deze lijsten definitief opgesteld moeten zijn.

Vrijwillige saneringslijsten

Naast deze verplichte sanering kunnen geluidgevoelige bestemmingen straks ook vrijwillig worden gesaneerd. Hiervoor komt een gedeeltelijke subsidie beschikbaar. Hoe hoog deze subsidie is en hoe deze wordt vastgesteld, is nog niet bekend. Dit wordt geregeld in de Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai. Voor de panden op de vrijwillige saneringslijsten geldt voor gemeenten dat de geluidbelasting tussen de 65 en 70 dB dient te liggen. Voor provincies ligt de geluidbelasting voor de vrijwillige saneringslijst buiten de bebouwde kom tussen de 60 en 65 dB.

Geluid op gevel terugbrengen

Anders dan nu, moet men onder de Omgevingswet allereerst proberen het geluid (op de gevel) terug te brengen tot de drempelwaarde. Bijvoorbeeld: als een gebouw moet worden gesaneerd omdat het geluid hoger is dan 70 dB, moet in het saneringsprogramma worden gestreefd naar verlaging van de geluidbelasting tot 70 dB. Naar verwachting ligt de waarde die moet worden bereikt middels bron- en/of overdrachtsmaatregelen 5 dB lager.

Dat betekent niet automatisch dat straks minder saneringsmaatregelen worden getroffen dan nu. Voorwaarde blijft namelijk dat de maatregelen financieel doelmatig zijn en dat er geen overwegende bezwaren tegen de maatregelen zijn. Als de streefwaarde op de gevel niet wordt bereikt met bron- en overdrachtsmaatregelen, moet onderzoek plaatsvinden of het geluid in de geluidgevoelige ruimtes hoger is dan de binnenwaarde van 41 dB. Als deze binnenwaarde wordt overschreden, moet het geluid worden teruggebracht tot 38 dB. Voor woningen gebouwd na 1986 geldt een toetswaarde van 36 dB en een realisatiewaarde van 33 dB.

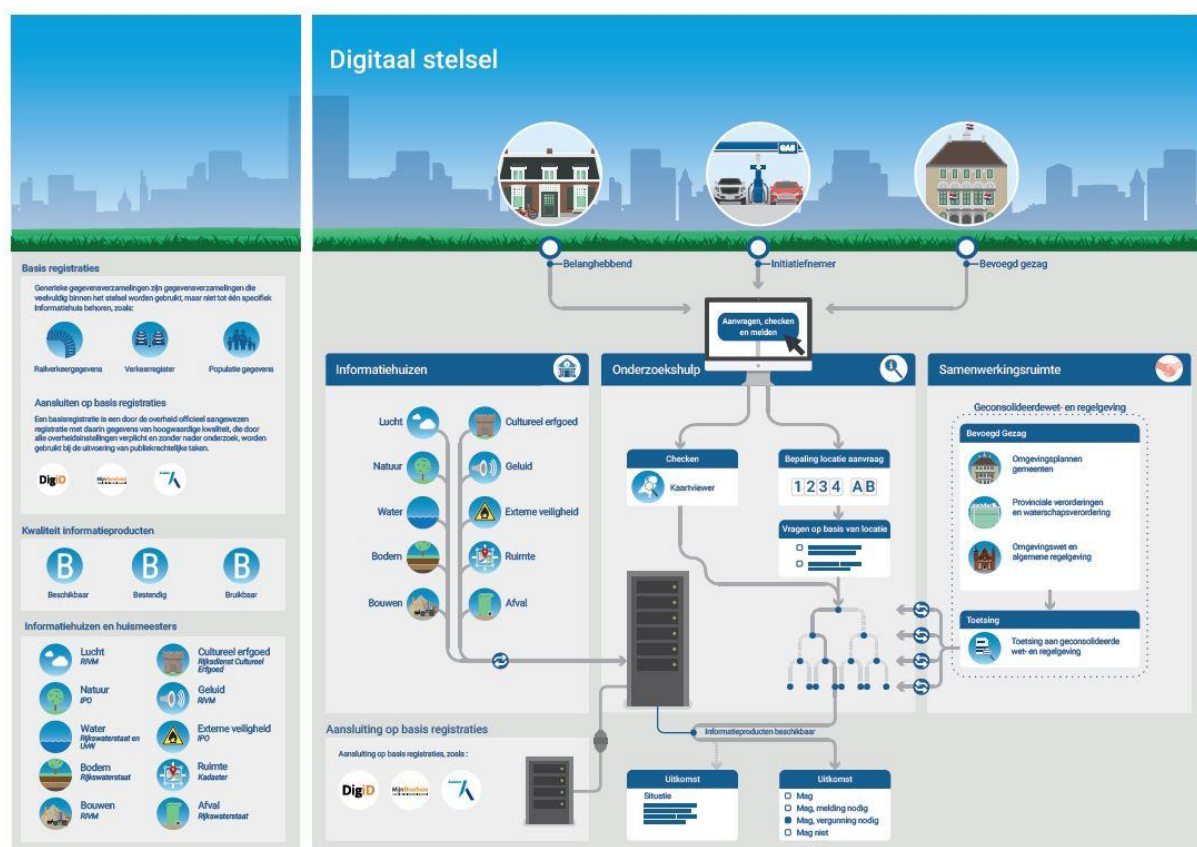
7.1 Wat betekent de wijziging voor saneringen voor gemeenten

De Omgevingsdienst is al gestart met het actualiseren van de saneringslijsten op basis van de nieuwe criteria en heeft hierover contact gehad met de betrokken gemeenten. Veel nieuwe saneringsprojecten staan al in de planning om in de komende jaren uit te voeren.

8 DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de uitvoering van de wet. In de Invoeringswet staan de hoofdlijnen van het DSO. De wet gaat in op wat het DSO precies is en vormt het juridisch kader waarbinnen gehandeld moet worden.

Om te kunnen werken volgens de Omgevingswet moeten de gemeenten en alle andere partijen, hun systemen aansluiten op de verschillende onderdelen van het DSO.

Eén van de onderdelen van het DSO is het Omgevingsloket. Dit is een digitaal loket waar initiatiefnemers en betrokkenen snel kunnen zien wat er mag in de fysieke leefomgeving. Dit is de centrale plek waar alle digitale informatie daarover samenkomt.

Via het Omgevingsloket kan men het volgende doen:

- Vergunningen aanvragen, meldingen doen en informatie geven;
- Zien welke regels er gelden op een locatie. Basis van de regels zijn de omgevingsdocumenten die in het DSO zijn ondergebracht. Dat zijn bijvoorbeeld omgevingsvisies, -verordeningen en -plannen, projectbesluiten en programma's;
- In de toekomst kan men hier ook informatie vinden over de kwaliteit van de leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan informatie over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.

Het DSO ondersteunt de Omgevingswet. Het is een digitaal loket voor het melden en aanvragen van initiatieven in de leefomgeving. Geluid is een specifiek thema dat parallel aan het DSO wordt ingericht via de Centrale Voorziening Geluidgegevens (CVGG).

De geluidinformatie die het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen aan de CVGG gaan leveren is heel divers. Het varieert van verkeersgegevens, geluidproductiegegevens tot en met gegevens die zijn vastgesteld naar aanleiding van een besluit. In het Informatiemodel Geluid staan de afspraken, technische eisen en aanleverspecificaties waaraan de gegevens moeten voldoen, zoals:

- De vastgestelde geluidproductieplafonds van industrieterreinen, wegen en spoorlijnen;

- De Basisgeluidemissies van gemeentelijke en waterschapswegen en lokaal spoor;
- Windturbines (geluidbrongegevens);
- Luchthavens en schiet- en springterreinen (geluidcontouren).

De CVGG wordt hét digitale systeem voor uitwisseling van geluidgegevens. Via deze voorziening worden geluidgegevens laagdrempelig en uniform beschikbaar gesteld.

Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zijn verplicht geluidgegevens via deze voorziening te delen. De voorziening zorgt er straks voor dat deze gegevens eenvoudig vindbaar, inzichtelijk en beschikbaar zijn. De focus ligt daarbij op het ondersteunen van akoestisch onderzoek.

8.1 Wat betekent het DSO en de CVGG voor gemeenten

Vanaf het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet is de CVGG klaar voor het aanleveren en ontsluiten van geluidgegevens. Vanaf die datum start een overgangstermijn zodat bronhouders hun gegevens op orde kunnen brengen en kunnen aanleveren. De voorziening wordt dus in een overgangperiode van enkele jaren steeds meer gevuld .

De aangeleverde gegevens zijn in eerste instantie vooral geschikt voor professionele gebruikers ter ondersteuning van akoestisch onderzoek. Het doel is uiteindelijk om samen met bronhouders en andere belanghebbenden geluidgegevens voor iedereen op één plaats, laagdrempelig en uniform beschikbaar te stellen.